

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні»

Кафедра криміналістики та судової медицини

Статус дисципліни – вибіркова

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 Право

Спеціальність – 081 Право

Освітня програма – Право (поліцейські)

Форми здобуття вищої освіти – денна, заочна

Мова навчання – українська

Форма підсумкового контролю – залік

Науково-педагогічний працівник (-ки) **Андрій Антошук** – завідувач кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент
Юлія Черноус – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, доктор юридичних наук, професор
Поліна Антонюк – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент
Вадим Пясковський – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, професор
Юлія Комаринська – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент
Анна Мировська – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент
Іван Курилін – доцент кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент
Леся Патик – доцент кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент
Ірина Сорока – викладач кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Профайл викладача (-ів)	https://www.naiau.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-kriminalistiki-ta-sudovoyi-medicini/zagalni-vidomosti/sklad-kafedri.html
Контактний телефон	вн. 11–13
E-mail:	k009@naiau.kiev.ua
Розклад навчальних занять	Відповідно до графіка освітнього процесу
Консультації	<u>Очні:</u> щодня з 14.00 до 16.30 год. відповідно до графіка чергувань <u>On-line:</u> електронна пошта k009@naiau.kiev.ua пн-пт з 9:00 до 16:00
Сторінка дистанційного курсу	https://dn.naiau.kiev.ua/login/index.php

Стислий опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні» є формування у здобувачів вищої освіти стійких професійних компетентностей щодо наукових, правових, організаційних і тактичних засад залучення спеціальних знань до процесу збирання, перевірки та оцінки доказів при розслідуванні кримінальних правопорушень.

Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	ксф	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS – 3	Рік підготовки			
	2-й	-	2-й	-
	Семестр			
	3-й	-	3-й	-
Загальна кількість годин – 90	Лекції			
	2 год.	-	4 год.	-
	Семінарські			
	2 год.	-	-	-
	Практичні			
	26 год.	-	6 год.	-
	Самостійна робота			
	60 год.	-	80 год.	-
Вид контролю				
залік				

Форми та методи навчання

Практичні заняття проводяться двома науково-педагогічними працівниками, оскільки, з урахуванням специфіки відпрацювання ситуаційних завдань з використанням можливостей навчально-тренувальних полігонів та робочих місць з інсценованою слідовою картиною кримінальних правопорушень, навчальна група завчасно поділяється на дві підгрупи.

Методи навчання:

- **Словесні**

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для роздумів, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція слугує для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

- **Наочні методи**

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та демонстрації власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- **Практичні методи:** вправи, складання процесуальних документів. Проведення слідчих (розшукових) дій. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а слугують лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.

- **Навчальна робота під керівництвом викладача** – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.

- **Рольова гра:**

пояснення фабули (змісту й умов гри);

підготовка дійових осіб для виконання своїх ролей;

підготовка учнів-експертів, ведучого.

Система поточного контролю. Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських та практичних занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів. При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів і вміння

застосовувати їх на практиці.

Система підсумкового контролю. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає два теоретичні питання.

Пререквізити: «Сучасні інформаційні технології в юридичній діяльності», «Право Європейського Союзу», «Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості», «Юридична компаративістика», «Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод», «Нормотворча діяльність».

Постреквізити: «Актуальні проблеми теорії та практики криміналістики», «Розслідування економічних злочинів».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач

РН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження;

РН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності;

РН15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування;

РН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

загальні компетентності:

ЗК 3. здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 4. здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

ЗК 7. здатність приймати обґрунтовані рішення;

ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності;

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності;

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- форми та види використання спеціальних знань у кримінальному провадженні та правові основи їх залучення;
- порядок залучення спеціаліста та експерта на досудовому розслідуванні, їх процесуальні повноваження та обов'язки;
- правові основи здійснення судово-експертної діяльності в Україні та сучасні можливості судових експертиз;
- види судових експертиз та організаційний порядок їх проведення;
- процесуальні вимоги та криміналістичні рекомендації щодо оформлення результатів використання спеціальних знань на досудовому розслідуванні;

вміти:

- грамотно залучати спеціальні знання у різних формах та видах для встановлення обставин, пов'язаних з подією правопорушення, в ході доказування;
- правильно визначати предмет експертизи, готувати матеріали для експертизи та формулювати питання експерту;
- організовувати проведення комплексних експертиз;
- визначати завдання спеціалісту, що залучається до проведення процесуальних дій, в тому числі, при обов'язковому залученні спеціаліста;
- професійно оформляти результати залучення спеціальних знань у досудовому розслідуванні;
- визначати місце результатів залучення спеціальних знань як джерел доказів в системі інших доказів.

Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. Наукові та правові основи використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні.	<i>Лекція</i> 1. Поняття спеціальних знань в кримінальному судочинстві. 2. Форми використання спеціальних знань. Поняття техніко-криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень. 3. Мета, функції, суб'єкти та принципи використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні. 4. Методи, прийоми та засоби використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні.	<i>Теми рефератів:</i> 1. Науково-технічні засоби та методи криміналістичної техніки, які застосовуються спеціалістами для виявлення, фіксації, вилучення і дослідження слідів кримінальних правопорушень і речових доказів. 2. Криміналістична техніка як засіб

		попередження кримінальних правопорушень.
Тема 2. Організаційні та тактико-криміналістичні основи використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні.	<i>Семінарське заняття</i> 1. Підрозділи техніко-криміналістичного забезпечення у структурі органів досудового розслідування Національної поліції України. 2. Залучення спеціаліста до участі у слідчих (розшукових) діях: організаційні та процесуальні засади. Права та обов'язки спеціаліста у кримінальному провадженні. 3. Організаційні засади взаємодії спеціаліста з членами слідчо-оперативної групи при проведенні слідчих (розшукових) дій.	<i>Теми рефератів:</i> 1. Взаємодія спеціаліста із членами слідчо-оперативної групи під час проведення огляду місця події. 2. Висновок спеціаліста як джерело доказів при розслідуванні кримінальних проступків.
Тема 3. Судова експертиза як самостійна форма використання спеціальних знань.	<i>Практичне заняття:</i> 1. Сутність судової експертизи як процесуальної форми використання спеціальних знань, її відмінність від іншої (несудової) експертизи. 2. Сучасна класифікація судових експертиз 3. Суб'єкти судово-експертної діяльності в Україні, їх структура. 4. Порядок проведення експертизи у досудовому розслідуванні. Обов'язкове проведення експертизи у кримінальному провадженні. 5. Тактика проведення експертизи у досудовому розслідуванні. Визначення предмету експертизи.	<i>Завдання для самостійної роботи:</i> Визначити вид судової експертизи відповідно до отриманого матеріального об'єкта, сформулювати питання на вирішення експертизи та скласти постанову про проведення експертизи.
Тема 4. Отримання зразків для експертизи.	<i>Практичне заняття:</i> 1. Поняття та види зразків для експертизи у кримінальному провадженні. 2. Порядок отримання зразків з речей і документів у досудовому розслідуванні. Залучення спеціаліста до відібрання зразків з речей і документів. 3. Порядок отримання біологічних зразків особи для експертизи. Залучення спеціаліста до отримання біологічних зразків особи для експертизи. 4. Тактичне забезпечення відібрання біологічних зразків особи. Залучення спеціаліста при примусовому відібранні біологічних зразків особи.	<i>Завдання для самостійної роботи:</i> 1. Організувати та провести відібрання зразків відбитків пальців рук особи для експертизи. 2. Отримавши рукописний текст (підпис), сформулювати питання для консультування зі спеціалістом при підготовці до отримання зразків почерку особи для експертизи.
Тема 5. Висновок експерта як джерело доказів.	<i>Практичне заняття:</i> 1. Структура та форма висновку експерта як джерела доказів. Відмінність висновку експерта від інших форм фіксації результатів застосування спеціальних знань.	<i>Завдання для самостійної роботи:</i> Проаналізувати висновки експертів по результатах

	<p>2. Види висновків експерта та їх місце в загальній системі доказів. Оцінка висновку експерта.</p> <p>3. Висновки експертів за результатами комісійних і комплексних експертиз, їх оцінка.</p>	<p>проведення експертиз з формулюванням «Надави відповіді на питання не представляється можливим».</p>
<p>Тема 6. Участь спеціаліста в огляді місця події.</p>	<p><i>Практичне заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, правове забезпечення огляду місця події. Об'єкти огляду. 2. Мета і завдання залучення спеціаліста до огляду місця події. 3. Організаційні аспекти роботи спеціаліста в складі слідчо-оперативної групи на місці події. 4. Дії спеціаліста на етапах огляду місця події (оглядовий, статичний, динамічний). 5. Методичні та організаційні засади діяльності спеціаліста при виявленні, фіксації та вилученні криміналістично значущої інформації при проведенні огляду місця події. 6. Криміналістичні рекомендації щодо фіксації та вилучення окремих слідів: сліди рук та босих ніг людини; сліди протектору взуття; сліди протектору шин транспортних засобів; сліди зламу; запахові сліди; мікрооб'єкти. 7. Вилучення та упакування слідів з предметами-носіями: криміналістичні рекомендації та процесуальне оформлення. 8. Методи, прийоми та способи судово-оперативної фотографії та відеозйомки при проведенні огляду місця події: криміналістичні рекомендації. 	<p><i>Завдання для самостійної роботи:</i> За результатами відпрацювання практичних кейсів скласти документи, зазначенні у завданнях.</p>
<p>Тема 7. Участь спеціаліста при проведенні обшуку.</p>	<p><i>Практичне заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості обшуку як слідчої (розшукової) дії. Завдання, які вирішуються під час обшуку. 2. Підготовка спеціаліста до участі в обшуку. Види допомоги слідчому при проведенні обшуку. Застосування техніко-криміналістичних засобів під час обшуку. 3. Методи та прийоми звуко- та відеофіксації при проведенні обшуку. Поняття «безперервного відеозапису» ходу проведення слідчої (розшукової) дії. 4. Оформлення технічного носія інформації, на якому зафіксований хід та результати проведення обшуку, як додатку до протоколу слідчої (розшукової) дії: процесуальні вимоги та криміналістичні рекомендації. 	<p><i>Завдання для самостійної роботи:</i> За результатами відпрацювання практичних кейсів скласти документи, зазначенні у завданнях.</p>
<p>Тема 8. Особливості участі спеціаліста у проведенні</p>	<p><i>Практичне заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дії спеціаліста при підготовці до проведення слідчого експерименту. Безпосередня технічна допомога спеціаліста-криміналіста під час 	<p><i>Завдання для самостійної роботи:</i> За результатами відпрацювання практичних кейсів</p>

інших процесуальних дій.	<p>слідчого експерименту. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту.</p> <p>2. Участь спеціаліста у проведенні допиту. Допит неповнолітніх та малолітніх осіб: вибір спеціаліста для проведення допиту.</p> <p>3. Участь спеціаліста у підготовці до проведення пред'явлення для впізнання. Особливості фіксації ходу і результатів пред'явлення для впізнання за допомогою технічних засобів фіксації.</p> <p>4. Залучення спеціаліста до освідування особи: особливості проведення. Застосування технічних засобів фіксації при проведенні освідування особи.</p> <p>5. Залучення спеціаліста до огляду комп'ютерних даних та копіювання інформації з інформаційних (автоматизованих) систем, електронних комунікаційних систем, їх невід'ємних частин.</p> <p>6. Залучення спеціаліста до зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису.</p>	скласти документи, зазначенні у завданнях.
Тема 9. Зміст, форма та сутність письмового пояснення спеціаліста.	<p><i>Практичне заняття</i></p> <p>1. Письмове пояснення спеціаліста як додаток до протоколу слідчих (розшукових) та процесуальних дій.</p> <p>2. Письмове пояснення спеціаліста в системі процесуальних джерел доказів.</p> <p>3. Криміналістичні рекомендації щодо форми та змісту письмового пояснення спеціаліста.</p>	<p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>Працюючи в парах, відповідно до визначеної фабули, отримати показання спеціаліста, що залучався до проведення певної процесуальної дії, та оформити їх як письмове пояснення спеціаліста.</p>

Основні інформаційні джерела

1. The basics of criminalistic: educational manual / Antoshchuk A., Myrovska A., Sakovskyi A. and others. Kyiv: FOP Maslakov, 2018. 82 p.
2. Криміналістика : підручник / [В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін.] ; за заг. ред. В. В. Пясковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Право, 2020. 752 с.
3. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в 2-х частинах. Частина I: Вступ до курсу криміналістики. Криміналістична техніка / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 374 с.
4. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в двох частинах. Частина II: Криміналістична тактика. Методика розслідування / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац.

тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 474 с.

5. Криміналістика: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / К.О. Чаплинський, О.В. Лускатов, І.В. Пиріг та ін. 2-е вид, перероб. і допов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 480 с.

6. Криміналістика: підручник / В.В. Пясковський, В.К. Весельський, А.В. Іщенко та ін. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 704 с.

7. Криміналістика: підручник / Р.І. Благута, О.І. Гарасимів, О.М. Дуфенюк та ін. / за заг. ред. Є.В. Пряхіна. 3-тє вид, переробл. та допов. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 948 с.

8. Криміналістика: підручник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша, О.О. Подобний, В.В. Тіщенко та ін. / за ред. В.В. Тіщенка. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 556 с.

9. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 1 / Ю.В. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.

10. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 2 / Ю.В. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. 328 с.

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

Інструменти. Використання інструментів, що входять до переліку криміналістичної техніки обирається викладачем, виходячи з тем навчальної дисципліни.

Обладнання. Для закріплення теоретичних знань та відпрацювання практичних навичок здобувачами вищої освіти за темами навчальної дисципліни необхідно використовувати навчально-тренувальні полігони.

Програмне забезпечення. Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та Telegram.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Політика щодо академічної доброчесності:
<https://www.naiou.kiev.ua/dobrochesnist/>.

Політика щодо відвідування здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Оцінювання результатів навчання

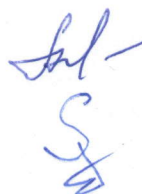
Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Накопичення балів з тем за усі види робіт												Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>max 60 %</i>												<i>max 40 %</i>	<i>max 100 %</i>
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Самостійна робота	залік	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	Виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Розробники

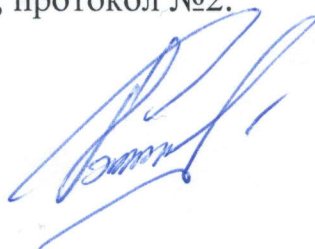

Поліна АНТОНЮК

Юлія ЧОРНОУС

Силабус схвалено на засіданні кафедри криміналістики та судової медицини протокол від 05.09.2024 року, протокол №2.

Т.в.о. завідувача кафедри

Богдан Бистрицький